

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 28 października 2016 r.

DPPI-WPPIp.400.12.2016.JS

Pan
Sławomir Wittkowicz
Przewodniczący
Wolnego Związku Zawodowego
„Solidarność - Oświata”

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na pismo z dnia 7 października br. Nr 378/Z.Kr./SW/2016, przy którym przekazane zostały uwagi do projektów: *ustawy – Prawo oświatowe* oraz *ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe*, uprzejmie dziękuję za wnikliwą analizę ww. projektów i nadesłane uwagi.

Odnosząc się do uwagi, iż w projekcie brak jest propozycji całościowych zmian w podstawie programowej kształcenia ogólnego i kształcenia zawodowego oraz brak jest całościowej propozycji ramowych planów nauczania na poszczególnych etapach kształcenia i w poszczególnych klasach - zarówno w nowej ośmioletniej szkole podstawowej, jak i czteroletnim liceum ogólnokształcącym oraz szkołach branżowych pierwszego i drugiego stopnia, wyjaśniam, że obecnie trwają zaawansowane prace zarówno w zakresie nowej podstawy programowej, jak i ramowych planów nauczania. W najbliższym czasie do uzgodnień oraz konsultacji społecznych zostaną przekazane projekty aktów wykonawczych dotyczące podstaw programowych oraz ramowych planów nauczania. Ramowe plany nauczania będą zawierać m.in. propozycje w zakresie godzin do dyspozycji dyrektora szkoły oraz tygodniowego wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych w poszczególnych klasach.

W przypadku kształcenia zawodowego, mając na uwadze, iż kształcenie to powinno być ściśle powiązane z potrzebami pracodawców w projekcie Partnerstwo na rzecz kształcenia zawodowego, realizowanym przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, zostały utworzone zespoły partnerów społecznych

reprezentatywnych dla poszczególnych zawodów szkolnictwa zawodowego (przedstawiciele pracodawców), które zidentyfikują potrzeby kwalifikacyjno-zawodowe na rynku pracy w poszczególnych branżach/zawodach szkolnictwa zawodowego oraz dokonają przeglądu klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego i podstaw programowych kształcenia w zawodach. W oparciu o przedstawione rekomendacje modyfikacji ulegną, za zgodą ministrów właściwych dla zawodów, podstawy programowe kształcenia w zawodach. W przypadku szkół prowadzących kształcenie zawodowe przewiduje się, że wymiar tego kształcenia nie ulegnie zmniejszeniu w stosunku do obecnie ustalonego wymiaru godzin.

Uwaga dotycząca braku zasadności wprowadzania dwuletniej szkoły branżowej II stopnia oraz propozycja wydłużenia kształcenia w branżowej szkole II stopnia do trzech lat, nie zostały uwzględnione. Wprowadzenie dwuletniej branżowej szkoły II stopnia zapewnia drożność kształcenia zawodowego w systemie szkolnym. Szkoła ta umożliwi absolwentom branżowej szkoły I stopnia kontynuację kształcenia w systemie szkolnym, a co za tym idzie umożliwi uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie nauczonym na poziomie technika oraz uzyskanie świadectwa dojrzałości. Absolwenci branżowej szkoły II stopnia po uzyskaniu świadectwa dojrzałości będą mogli kontynuować naukę na studiach wyższych. W związku z powyższym nie jest zasadnym wydłużanie do 3 lat okresu nauczania w branżowych szkołach II stopnia. Ponadto, zarówno absolwenci gimnazjum/ośmioletniej szkoły podstawowej, którzy wybiorą kontynuację kształcenia w technikum, jak i ci, którzy zechcą kontynuować naukę w branżowej szkole, będą mogli docelowo uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie nauczonym na poziomie technika oraz przystąpić do egzaminu maturalnego i uzyskać świadectwo dojrzałości. Absolwenci branżowej szkoły II stopnia po uzyskaniu świadectwa dojrzałości będą mogli kontynuować naukę na wszystkich uczelniach.

Uwaga, zgodnie z którą błędna jest propozycja, aby jednym z warunków przyjęcia kandydata do szkoły branżowej II stopnia było ukończenie przez niego szkoły branżowej I stopnia w roku szkolnym bezpośrednio poprzedzającym rok szkolny, w który ubiega się on o przyjęcie do szkoły branżowej II stopnia, nie została uwzględniona. Branżowa szkoła II stopnia będzie szkołą dla młodzieży, w której będzie mógł być realizowany obowiązek nauki. Utworzenie branżowej szkoły II stopnia dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia zapewni przygotowanie się do egzaminu maturalnego oraz umożliwi prowadzenie procesu wychowawczego. Zarówno uczniowie branżowej szkoły I stopnia jak i branżowej szkoły II stopnia będą objęci działaniami wychowawczymi. Osoby dorosłe mogą kontynuować naukę w szkołach dla dorosłych, na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub potwierdzić poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych w drodze egzaminów eksternistycznych.

Uwaga dotycząca wprowadzenia zajęć z doradztwa zawodowego w klasie II i III liceum ogólnokształcącego (zamiast w klasie I) wykracza poza regulacje ustawowe. Zgodnie z art. 47 projektu *ustawy - Prawo oświatowe* ramowe plany nauczania będą zawierały minimalny wymiar godzin zajęć z zakresu doradztwa zawodowego. Szczegółowe rozwiązania dotyczące realizacji tych zajęć w poszczególnych klasach zostaną określone w rozporządzeniu w sprawie ramowych planów nauczania.

Uwaga dotycząca ujednoczenia nazw przedmiotów zawodowych, określenia programów do przedmiotów zawodowych, a także obligatoryjnego ustalenia podziału na grupy max. 12-osobowe, wykracza poza regulacje ustawowe. W ww. projekcie Partnerstwo na rzecz kształcenia zawodowego, wypracowane zostaną m.in. rekomendacje dotyczące zmian w podstawach programowych kształcenia w zawodach oraz programów nauczania dla zawodów.

Odnosząc się do uwagi dotyczącej obligatoryjnego podziału na grupy należy wyjaśnić, że podział na grupy wynika m.in. z przepisów rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania, rozporządzenia w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (dla wielu zawodów w warunkach realizacji kształcenia w zawodzie wskazano liczbę uczniów przypadających na dane stanowisko).

Odpowiadając na uwagi dotyczące zwolnień nauczycieli, braku ustawowych zapisów gwarantujących płynne i bezproblemowe przenoszenie nauczycieli do poszczególnych szkół oraz propozycji niezwłocznego przywrócenia nauczycielom prawa do wcześniejszej emerytury, ustalenia 12-miesięcznego stanu nieczynnego i 12-miesięcznej odprawy, przyjęcia „Programu dobrowolnych odejść z zawodu” zakładającego wypłacenie osobom zainteresowanym odejściem z zawodu odprawy w wysokości np. 5-letnich zarobków, uprzejmię wyjaśniam, że w projekcie *ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* zawarte zostały regulacje zapewniające płynne przechodzenie nauczycieli ze szkół starego systemu do szkół nowego systemu bez konieczności rozwiązywania i ponownego zawierania umów o pracę, jak również rozwiązania mające na celu ochronę miejsc pracy nauczycieli.

Nauczyciele szkół starego systemu, z mocy prawa, staną się nauczycielami szkół nowego systemu (np. sześcioletniej szkoły podstawowej staną się nauczycielami ośmioletniej szkoły podstawowej, trzyletniego liceum ogólnokształcącego staną się nauczycielami czteroletniego liceum ogólnokształcącego, czteroletniego technikum staną się nauczycielami pięcioletniego technikum). W przypadku gimnazjów projekt ustawy przewiduje stopniowe i ewolucyjne wygaszanie tych szkół. Na rok szkolny 2017/2018 nie przeprowadza się postępowania rekrutacyjnego do klasy I gimnazjum. Z dniem 1 września 2017 r. likwiduje się klasę I, a w latach następnych kolejne klasy

dotychczasowego gimnazjum. Wygaszanie gimnazjum może być realizowane w różnych wariantach, w szczególności poprzez:

- przekształcenie dotychczasowego gimnazjum w ośmioletnią szkołę podstawową lub
- włączenie gimnazjum do ośmioletniej szkoły podstawowej,
- przekształcenie gimnazjum w liceum ogólnokształcące albo technikum,
- włączenie gimnazjum do liceum ogólnokształcącego albo technikum,
- przekształcenie dotychczasowego gimnazjum w branżową szkołę I stopnia lub włączenie gimnazjum do branżowej szkoły I stopnia.

Decyzja co do formy i czasu przekształcenia gimnazjum albo jego włączenia do innej szkoły należy do kompetencji odpowiednio organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego prowadzącego gimnazjum, osoby prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego lub osoby fizycznej prowadzącej dotychczasowe publiczne lub niepubliczne gimnazjum.

W przypadku przekształcenia lub włączenia gimnazjum do jednej z ww. szkół, nauczyciele dotychczasowego gimnazjum staną się z mocy prawa odpowiednio nauczycielami ośmioletniej szkoły podstawowej, liceum ogólnokształcącego, technikum albo branżowej szkoły I stopnia. Rozwiązanie to dotyczy wszystkich nauczycieli, niezależnie od wymiaru zatrudnienia czy też podstawy nawiązania stosunku pracy.

Ponadto, w celu umożliwienia sprawnego rozlokowania kadry pedagogicznej w okresie wdrażania nowej struktury szkół, zaproponowane zostały rozwiązania uelastyczniające realizację polityki kadrowej. Rozszerza się zakres stosowania art. 18 ustawy – Karta Nauczyciela, w którym uregulowane są kwestie przenoszenia do innej szkoły lub na inne stanowisko nauczycieli zatrudnionych na podstawie mianowania – na nauczycieli zatrudnionych na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony (bez względu na wymiar zatrudnienia). W okresie przejściowym proponuje się modyfikację dotychczasowych zasad uzupełniania etatu oraz zmniejszania obowiązkowego wymiaru zajęć, tak aby umożliwić nauczycielom zatrudnionym w wymiarze mniejszym niż ½ tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć uzupełnianie etatu w innej szkole. Ponadto umożliwia to kontynuację zatrudnienia w drodze mianowania nauczycielom zatrudnionym w wymiarze niższym niż ½ obowiązkowego wymiaru zajęć.

W projekcie ustawy zaproponowano przepisy regulujące w sposób szczególny przydzielanie w roku szkolnym 2019/2020 godzin ponadwymiarowych w szkołach ponadpodstawowych, jak również przewidziano w okresie przejściowym wymóg uzyskania przez nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć zgody na dodatkowe zatrudnienie. Ponadto zagwarantowano, aby w okresie od dnia 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r. liczba uczniów w danej jednostce samorządu terytorialnego, przypadających na jeden etat nauczyciela pedagoga, psychologa, logopedy, zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i ich zespołach, prowadzonych przez tę jednostkę

samorządu terytorialnego, nie była wyższa od liczby uczniów przypadająca na etaty tych nauczycieli, w roku szkolnym 2016/2017.

Jednocześnie dla nauczycieli, których dalsze zatrudnienie w szkole nie będzie możliwe ze względu na zmiany organizacyjne powodujące wygaszenie kształcenia w gimnazjum, przewidziane zostały szczególne zasady przenoszenia w stan nieczynny oraz pierwszeństwo w zatrudnieniu na wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Ponadto wyjaśniam, że projekt przewiduje utworzenie przy kuratorze oświaty bazy wolnych miejsc pracy dla nauczycieli. Na stronie kuratora oświaty będą udostępniane informacje o wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Odnosząc się do postulatów dotyczących:

- standaryzacji warunków pracy i nauczania, w szczególności określenia liczebności oddziałów i szkół,
- ustalenia w Karcie Nauczyciela wysokości pensum dla pedagogów, psychologów, doradców, nauczycieli wspomagających i innych, którzy dzisiaj są dyskryminacyjnie traktowani przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego,
- dotyczących awansu zawodowego nauczycieli,
- uproszczenia systemu wynagradzania nauczycieli

uprzejmie informuję, że powyższe zagadnienia będą m.in. przedmiotem prac Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty, który zostanie powołany przez Ministra Edukacji Narodowej. Dopiero zakończenie prac Zespołu pozwoli na ostateczne zaprojektowanie kierunków zmian przepisów prawa w zakresie statusu zawodowego nauczycieli oraz finansowania oświaty.

Odnosząc się do kwestii wzrostu wynagrodzeń nauczycieli od 01.01.2017 r. informuję, że w ustawie budżetowej na 2017 r. został zaplanowany wzrost kwoty bazowej dla nauczycieli, który jest pierwszą od 2012 r. waloryzacją płac. W subwencji oświatowej ujęte zostały środki przeznaczone na wzrost kwoty bazowej o 1,3% i zgłoszone do ustawy budżetowej na 2017 r.

Bardziej satysfakcjonująca podwyżka będzie możliwa po dokonaniu planowanej na najbliższy czas weryfikacji zasad finansowania oświaty i wypracowaniu efektywnego systemu wynagradzania nauczycieli w ramach Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty.

Odnosząc się do uwagi dotyczącej obligatoryjnego wolontariatu dla uczniów i młodzieży informuję, że ustawa nie wprowadza takiego rozwiązania. W zaproponowanych zapisach wskazano wolontariat jako jeden z elementów kształtujących postawy uczniów oraz wskazano samorząd uczniowski jako podmiot mogący podejmować działania z zakresu wolontariatu.

Odnosząc się do uwagi dotyczącej kwalifikacji nauczycieli do nauczania nowych

przedmiotów oraz nauczycieli, którzy ukończyli w minionych latach wyłącznie studia w zakresie przyrody oraz uwagi dotyczącej nauczania języka obcego w przedszkolach uprzejmie wyjaśniam, że w ocenie Ministerstwa Edukacji Narodowej obawy związane z kwalifikacjami nauczycieli po zmianie ustroju szkolnego nie są uzasadnione, bowiem:

- 1) nauczyciele zatrudnieni w gimnazjach posiadają kwalifikacje do nauczania również w szkołach podstawowych i większość z nich ma kwalifikacje do nauczania w liceach – są to osoby legitymujące się wykształceniem magisterskim (ponad 97% nauczycieli gimnazjów);
- 2) według założeń przygotowywanej reformy systemu oświaty, przedmiot przyroda będzie realizowany w klasie czwartej 8-letniej szkoły podstawowej, natomiast przedmioty: biologia, geografia, chemia i fizyka będą realizowane odpowiednio w klasach 5-8 szkoły podstawowej. Powyższa zmiana oznacza, że nauczyciele zarówno przyrody w szkołach podstawowych oraz nauczyciele biologii, geografii, chemii i fizyki zatrudnieni w gimnazjach będą mieli możliwość nauczania tych przedmiotów w szkole podstawowej;
- 3) język obcy w przedszkolu, tak jak dotychczas, będzie mógł być nauczany przez nauczyciela wychowania przedszkolnego – jeśli posiada do tego kwalifikacje, lub przez nauczyciela posiadającego kwalifikacje do nauczania danego języka obcego.

Ponadto wyjaśniam, że nie wszyscy nauczyciele zatrudnieni w placówkach przedszkolnych muszą posiadać kwalifikacje do nauczania języka obcego. Decyzje w zakresie organizacji pracy przedszkola, w tym o powierzeniu nauczycielowi prowadzenia określonych zajęć, podejmuje dyrektor. Przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym w placówkach przedszkolnych może być realizowane przez nauczyciela, któremu dyrektor powierzył dany oddział, o ile posiada kwalifikacje do nauczania języka obcego nowożytnego w przedszkolu, albo nauczyciela, posiadającego kwalifikacje do nauczania języka obcego nowożytnego, który będzie prowadził zajęcia związane tylko z przygotowaniem dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym.

Wymagania kwalifikacyjne do nauczania języków obcych w przedszkolach określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. z 2015. poz. 1264). Zgodnie z § 11 ust. 2, 3 i 4 tego rozporządzenia zajęcia językowe w przedszkolach mogą prowadzić następujący nauczyciele:

- absolwenci studiów na kierunku filologia lub w specjalności danego języka obcego posiadający przygotowanie pedagogiczne,
- absolwenci nauczycielskich kolegiów języków obcych,
- osoby, które ukończyły studia wyższe na dowolnym kierunku (specjalności) i legitymują się świadectwem znajomości danego języka

obcego w stopniu zaawansowanym lub biegłym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, oraz posiadają przygotowanie pedagogiczne,

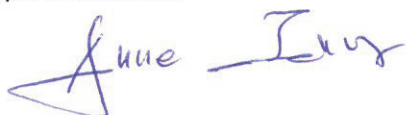
- osoby, które mają kwalifikacje do pracy w przedszkolach, a ponadto legitymują się świadectwem znajomości danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, oraz ukończyły studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie wczesnego nauczania danego języka obcego.

Nauczyciele przedszkoli legitymujący się świadectwem znajomości danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, mogą do dnia 31 sierpnia 2020 r. prowadzić zajęcia językowe bez konieczności ukończenia studiów podyplomowych lub kursu kwalifikacyjnego z zakresu wczesnego nauczania danego języka obcego (§ 28a rozporządzenia).

Do 2020 r. nauczyciele ci będą mogli uzupełnić wymagane kwalifikacje w zakresie wczesnego nauczania danego języka obcego poprzez ukończenie studiów podyplomowych prowadzonych przez szkoły wyższe lub kursu kwalifikacyjnego prowadzonego przez akredytowane placówki doskonalenia nauczycieli. Nauczyciele, którzy do tego czasu nie zdobędą kwalifikacji do nauczania języka obcego, będą mogli nadal prowadzić zajęcia w przedszkolach z wyjątkiem zajęć językowych.

Uprzejmie proszę o przyjęcie powyższych wyjaśnień.

Z poważaniem

Anna Zalewska